

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DDP-6.054.37.2025
Warszawa, 02 czerwca 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji nr 9506 Posła na Sejm RP Pana Marka Matuszewskiego, w sprawie braku odpowiednich oświetleń na przejściach dla pieszych, przedstawiam poniższe informacje.

Na wstępie pragnę przekazać podziękowania dla Pana Posła za zaangażowanie na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Kwestie związane z tym obszarem są bowiem jednym z priorytetów rządu. Działania w tym zakresie były i są podejmowane zarówno poprzez realizację punktowych zadań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego jak i kompleksowych rozbudów całych odcinków, tworzących ciągi drogowe.

Na szczególną uwagę w kontekście interesującego Pana Posła tematu oświetlenia przejść dla pieszych zasługuje opracowany i realizowany w Ministerstwie Infrastruktury w latach 2021-2024 *Program Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej 2021-2024* (PBID).

W ramach realizacji tego Programu nadany został priorytet ochronie pieszych na przejściach dla pieszych i w pierwszej kolejności w jego ramach zrealizowane zostały bądź nadal są w fazie realizacji działania poprawiające bezpieczeństwo na znacznej liczbie przejść dla pieszych na drogach w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad poprzez m.in. ich doświetlenie oświetleniem dedykowanym, oznakowanie, budowę azyli dla pieszych czy realizację stref przejściowych.

W ramach Programu Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej 2021-2024 uwzględniono do realizacji zadania uwzględniające doświetlenie dedykowane na łącznie ok 9 500 przejściach dla pieszych, niemniej część z tych zadań nie została zakończona do końca okresu przewidzianego na realizację PBID. Do końca 2024 r. w ramach realizacji tego Programu zakończono realizację inwestycji poprawiających bezpieczeństwo na przejściach dla pieszych na drogach krajowych na niespotykaną dotychczas skalę poprzez odpowiednie doświetlenie ponad 8 200 przejść dla pieszych.

Zaznaczyć należy, że pozostałe zadania z tego obszaru uwzględnione do realizacji w ramach PBID, jednak nie zakończone wraz z końcem jego realizacji tj. do końca 2024 r. w większości są albo już zrealizowane w pierwszych miesiącach tego roku albo planowane do zrealizowania do końca 2025 r.

Działanie takie jest możliwe ze względu na fakt, że od 2025 roku cały zakres zadań realizowanych w ramach PBID 2021-2024 jest realizowany w ramach przyjętego 4 października 2022 r. przez Radę Ministrów Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku.

Niezależnie od ww. podejmowanych działań polegających na doświetleniu przejść dla pieszych na drogach krajowych Minister Infrastruktury koordynuje również, wskazane poniżej, duże mechanizmy wsparcia przez rząd zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W gestii Ministra Infrastruktury znajduje się Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, ustanowiony ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg. Środki Funduszu przeznaczane są na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego na drogach powiatowych, gminnych (zadania powiatowe, zadania gminne). Celem Funduszu jest m.in. poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych sieci dróg samorządowych.

Nabór wniosków jest ogłaszany przez wojewodę na stronie internetowej urzędu. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie przez właściwego zarządcę drogi wniosku o dofinansowanie do wojewody i spełnienie kryteriów kwalifikacyjnych.

Od 2019 do 2025 na dofinansowanie zadań powiatowych i gminnych przyznano z RFRD ponad 23 mld zł. W samym 2025 r. przyznano 2,7 mld zł na realizację ponad 1,5 tys. zadań.

Ponadto, w 2021 roku przeprowadzono nabory wniosków o dofinansowanie zadań powiatowych i gminnych polegających na poprawie bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych. Na dofinansowanie ww. zadań przeznaczono 0,5 mld zł.

Dodatkowo, w 2023 roku przeprowadzono nabory wniosków o dofinansowanie zadań powiatowych i gminnych mających na celu wyłącznie poprawę bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, polegających w szczególności na budowie, przebudowie lub remoncie dróg dla pieszych, dróg dla pieszych i rowerów, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych, przejazdów dla rowerów, peronów przystankowych wraz z dojściami do tych peronów. Na dofinansowanie zadań przyznano 0,8 mld zł.

Od początku funkcjonowania Funduszu wojewodowie ogłaszają nabory wniosków o dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i dróg gminnych. Kolejne nabory na dofinansowanie zadań w 2026 r. zostaną ogłoszone na przełomie lipca i sierpnia br. Szczegółowe informacje będą dostępne na stronach internetowych urzędów wojewódzkich. Zgodnie z ustawą o RFRD nabory będą przeprowadzane do 2030 r., co w tak długiej perspektywie daje gwarancję dalszej systematycznej poprawy stanu dróg.

Na wsparcie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na drogach publicznych (poza Rządowym Funduszem Rozwoju Dróg) dotychczas była rezerwa subwencji ogólnej, tworzona w budżecie państwa na mocy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Środki rezerwy przeznaczane były m.in. na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu. Rezerwą tą dysponował minister właściwy do spraw finansów publicznych, w

porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

25 października 2024 r. weszła w życie nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Resort infrastruktury pod koniec stycznia br. przekazał wszystkim zarządcom dróg, informacje o utworzeniu w budżecie państwa rezerwy subwencji ogólnej w 2025 r. wraz z kryteriami kwalifikacyjnymi. Nabór wniosków trwał do 28 lutego br.

Od 2026 r. podział środków rezerwy będzie się odbywał na nowych zasadach. Będzie funkcjonowała jedna wspólna rezerwa w budżecie państwa. Środki rezerwy będą mogły być przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego realizujących zadania bieżące lub inwestycyjne w obszarze: oświaty, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania lub ochrony dróg publicznych, którymi zarządzają jednostki samorządu terytorialnego, pomocy społecznej oraz innych zadań publicznych, których realizacja jest szczególnie uzasadniona względami społecznymi lub gospodarczymi. Reprezentacja samorządu będzie wskazywać obszar, na który zostaną przeznaczone środki rezerwy.

Zaznaczyć należy, że wszystkie realizowane w resorcie doświetlenia przejść dla pieszych na drogach krajowych były i są wykonywane zgodnie z najnowszymi Wytycznymi projektowania infrastruktury dla pieszych Część 4 Projektowanie oświetlenia przejść dla pieszych (WR-D-41-4). Wykonanie doświetlenia przejść dla pieszych zgodnie z tymi wytycznymi jest również warunkiem formalnym do spełnienia w ww. naborach dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przedstawiając powyższe jednocześnie chcę zwrócić uwagę, że Minister właściwy do spraw transportu może wydawać, rozpowszechniać lub rekomendować wzorce i standardy (WiS) dotyczące przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania lub ochrony tych dróg – na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 320, z późn. zm.). WiS zawierają rekomendowane, ale nie wykluczające innych, metody i parametry pozwalające na spełnienie wymagań zawartych w przepisach techniczno-budowlanych. WiS nie mają charakteru obligatoryjnego i są przeznaczone do dobrowolnego stosowania. Jeśli projektant uzna, że inne rozwiązanie, nie zawarte w WiS, gwarantuje spełnienie wymagań określonych w przepisach techniczno-budowlanych, będzie mógł je zastosować.

Rozwiązania rekomendowane dla oświetlenia przejść dla pieszych zostały zawarte w Wytycznych projektowania infrastruktury dla pieszych Część 4: *Projektowanie oświetlenia przejść dla pieszych* (WR-D-41-4). Głównym celem ww. wytycznych jest zapewnienie widzialności pieszego na przejściu dla pieszych poprzez ujednoczenie zasad projektowania, instalowania, odbioru i utrzymania instalacji oświetleniowych w obszarze przejść dla pieszych. Wytyczne zawierają: zasady ogólne oświetlania przejść dla pieszych, procedur projektowania oświetlenia na przejściach dla pieszych, w tym ustalanie konieczności oświetlania przejść dla pieszych, określanie klasy oświetlenia i zasady doboru rozwiązania oświetleniowego, a także zasady odbioru instalacji oświetleniowych, wymagania dotyczące eksploatacji i monitorowania stanu instalacji oświetleniowych.

Wszystkie dotychczas rekomendowane przez Ministra Infrastruktury wytyczne są dostępne na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/wr-d>.

Odnosząc się do przedstawionych w interpelacji zagadnień dotyczących kwestii jakości infrastruktury oświetleniowej w gminach, powiatach czy rejonach wiejskich bądź mniejszych miejscowościach, należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320) do zarządcy drogi należy m.in. opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, pełnienie funkcji inwestora, utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu. Zgodnie z art. 4 pkt 2a ustawy o drogach publicznych, urządzeniem drogi jest obiekt lub urządzenie, w tym obiekt lub urządzenie budowlane, związane funkcjonalnie z drogą lub ruchem drogowym, w tym kanał technologiczny. W związku z powyższym należy stwierdzić, że urządzenia do oświetlenia drogi stanowią urządzenie drogi i wchodzi w skład drogi jako całości techniczno-użytkowej. Ponadto, zarządca drogi może planować i wykonywać oświetlenie przejść dla pieszych lub przejazdów dla rowerów na drogach publicznych na terenie zabudowy, a co za tym idzie zarządca drogi finansuje wymienione wyżej prace (art. 20aa wskazanej ustawy).

Zgodnie z § 86 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1518) urządzenia do oświetlenia projektuje się w każdym miejscu, które ze względu na bezpieczeństwo ruchu lub bezpieczeństwa publicznego wymaga oświetlenia. Ponadto oświetlone być powinny droga dla pieszych w tunelu lub w innych miejscach istotnych ze względu na bezpieczeństwo ruchu, przejście dla pieszych oraz urządzenia alternatywne (§ 37 niniejszego rozporządzenia).

W myśl § 2 niniejszego rozporządzenia, przepisy rozporządzenia stosuje się do projektowania, budowy, przebudowy lub użytkowania dróg publicznych oraz projektowania, budowy lub przebudowy urządzeń obcych sytuowanych w pasach drogowych tych dróg.

Zatem w przypadku kiedy zarządca drogi jako inwestor realizuje przedsięwzięcie polegające na budowie lub przebudowie drogi publicznej wówczas zgodnie z ww. przepisami ciąży na nim obowiązek budowy oświetlenia. Zarządca drogi jako inwestor jest bowiem zobligowany do przestrzegania przepisów technicznych dotyczących dróg publicznych. Mając na myśli budowę oświetlenia, należy przez to rozumieć budowę wszelkich elementów infrastruktury oświetleniowej które służą wyłącznie oświetleniu drogi, stanowiącej całość „techniczno-użytkową” zlokalizowaną w pasie drogowym drogi publicznej.

Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy planowanie i finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy:

- 1) ulic,
- 2) placów,
- 3) dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich,

4) dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach terenu zabudowy oraz części dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, wymagających odrębnego oświetlenia:

- ✓ przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów,
- ✓ stanowiących dodatkowe jezdnie obsługujące ruch z terenów przyległych do pasa drogowego drogi krajowej.

Przepis art. 3 pkt 22 ww. ustawy stwierdza, że finansowanie oświetlenia to finansowanie energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania. Oświetlenie jest elementem infrastruktury drogowej, zatem budowa punktów świetlnych doświetlających przejście dla pieszych objęte jest zakresem prawnie dopuszczalnego finansowania na podstawie ww. przepisów.

Zatem to do gminy należy zapewnienie oświetlenia ww. dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy, które nie są budowane lub przebudowywane.

Minister Infrastruktury nie jest natomiast organem właściwym w zakresie interpretacji przepisów ustawy Prawo energetyczne i określania zakresu obowiązku gminy dotyczących zapewnienia oświetlenia na jej terenie na podstawie przepisów przedmiotowej ustawy.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Stanisław Bukowiec
Sekretarz Stanu